

Türkiye’de İşletme Bölümlerinde Üretim/İşlemler Yönetimi Alanında Çalışan Öğretim Üyelerinin Bilimsel Yayın Performansının Türkiye Geneli ile Karşılaştırılması

Özet

Bu çalışma, Türk Üniversitelerinin İşletme Bölümlerinde Üretim/İşlemler Yönetimi (ÜİY) alanında çalışan öğretim üyelerinin bilimsel yayın performansını belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amacı gerçekleştirmek için; öncelikle tüm Türk Üniversitelerinin İşletme Bölümlerinde görev yapan ÜİY öğretim üyelerinin isimleri, akademik unvanları ve sayıları belirlenmiştir. Sonrasında, bu öğretim üyelerinin Web of Science (WoS) indekslerindeki yayınları, bunların sayıları, yayınlandıkları yıl ve bu yayınların aldığı atıf sayıları incelenmiştir. Bu veriler, Türkiye genelinde örneklem olarak seçilmiş üç İşletme Fakültesinin bilimsel yayın verileriyle karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma, öğretim üye sayıları, taranan yayınlar, alınan atıflar ve bunların etki değerleri üzerinden yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda, ÜİY öğretim üyelerince WoS indekslerindeki dergilerde yayınlanmış 465 adet yayın ve bu yayınlara toplamda 3155 adet atıf yapıldığı görülmüştür. Çalışma için seçilmiş üç İşletme Fakültesi öğretim üyelerince WoS indekslerindeki dergilerde yayınlanmış 299 adet yayın ve bu yayınlara toplamda 1831 adet atıf yapıldığı tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise WoS içindeki belirli indekslerde toplam 6,113 yayın yapıldığı ve bunlara 16,209 atıf alındığı belirlenmiştir. Ortalama etki değerleri incelendiğinde, ÜİY akademisyenlerinin 6.8 etki değeri ile 6.12 olarak hesaplanan seçilmiş İşletme Fakülteleri ve 2.65 olarak hesaplanan Türkiye geneli etki değerlerinin üzerinde yer aldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk Yükseköğretimi, İşletme Bölümleri, Üretim/İşlemler Yönetimi, Bilimsel Yayın Performansı.

The Comparison of the Publication Performance of the Academicians Teaching Production/Operations Management in Business Administration Departments of the Turkish Universities with the General Turkish Publication Performance

Abstract

This study aims to identify the publication performance of the academicians teaching Production/Operations Management (POM) in Business Administration Departments of the Turkish universities. To fulfill this aim, the names, academic titles and numbers of the academic personnel teaching POM in Business Administration Departments of Turkish universities are identified. Then, the number of cited papers, number of papers and publication years are investigated. The generated database is compared not only with the general of Turkish published and cited papers with respect to the number of academics and impact factor, but also with the same database for the three selected Business Administration Faculties of Turkey. As a result of the study, among the 465 publication of POM academicians in Web of Science (WoS) indexed journals, these publications are 3155 times cited in total. Among the 299 publications of three selected Business Administration Faculties in Web of Science (WoS) indexed journals, these publications are 1831 times cited in total. In Turkey there have been 6,113 publications in specified WoS indexes and these publications are cited 16,209 times. When average impact factors are analyzed, this ratio for POM academicians is found to be 6.8 and 6.12 for selected Business Administration Faculties, which is above 2.65 of the Turkish average.

Keywords: Turkish Higher Education, Business Administration Departments, Production/Operations Management, Publication Performance.

Bülent ÇEKİÇ¹
Mine ÖMÜRGÖNÜLŞEN²

¹ Dr., Hacettepe Üniversitesi, İİBF İşletme Bölümü, 06800, Beytepe, Ankara, bulentc@hacettepe.edu.tr

² Yrd. Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, İİBF İşletme Bölümü, 06800, Beytepe, Ankara, mergun@hacettepe.edu.tr

Giriş

Yükseköğretimde performans ve kalitenin önemli göstergelerinden biri öğretim üyelerinin WoS’ta yer alan indekslerde (SSCI, SCI, AHCI, vb.) yaptıkları yayın sayıları ve bu yayınların aldıkları atıf sayılarıdır (Hacettepe Üniversitesi, <https://www.hacettepe.edu.tr/hakkinda/hu20132017sp.pdf>, 2015). Dolayısıyla, bu alanda yapılacak olan çalışmalar, bilimsel yayın performansının tespiti bakımından önem taşımaktadır.

Bu çalışma, Türk Üniversitelerinin İşletme Bölümlerinde ÜY alanında çalışan öğretim üyelerinin WoS indekslerindeki yayın performansını belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amacı gerçekleştirmek için; öncelikle tüm Türk Üniversitelerinin İşletme Bölümlerinde görev yapan ÜY öğretim üyelerinin isimleri ve sayıları belirlenmiştir. Sonrasında, bu öğretim üyelerinin WoS veri tabanlarında taranan indeksli yayınları, bunların sayıları, yayımlandıkları yıl ve bu yayınların aldığı atıf sayıları incelemeye tabi tutulmakta ve elde edilen sonuçlar Türkiye geneliyle karşılaştırılmaktadır.

Çalışmada öncelikle, dünyada ve Türkiye’de ÜY alanında yayın performanslarının ölçülmesiyle ilgili literatür ele alınmaktadır. Daha sonra, bu performansın ölçümü için taramanın yapıldığı veri tabanı ile ilgili kısa bir bilgi verildikten sonra, veri toplama yöntemi açıklanmakta ve veri analizleri yapılmaktadır. Çalışma, sonuç bölümü ve genel bir değerlendirme ile sona ermektedir.

Literatür Taraması

Üretim/İşlemler Yönetimiyle ilgili, yazın alanında yayın sayıları ve atıflar üzerine yapılan çalışmalar kısıtlıdır. Pilkington ve Meredith (2009), ÜY alanındaki önemli dergileri inceleyerek burada yapılan yayınları ve alınan atıfları gruplamışlardır. Aynı çalışmada yazarların benzer kategorilerde birbirlerine yaptıkları atıflarda incelenmiş, böylece konu kategorilerinin birbiriyle olan ilişkisi tanımlanmıştır.

Konuyla ilgili Türkçe literatüre bakıldığında, ÜY ile ilgili benzeri çalışmaların araştırma alanlarının yönünü belirlemeye dönük olduğu anlaşılmıştır (Koçak ve diğerleri, 2014; Ömürgönülşen ve Çekiç, 2014). Uluslararası indekslerin ve burada tara-

nan yayınların incelendiği başka çalışmaların Endüstri Mühendisliği ve Pazarlama bilim dallarında da yapıldığı görülmektedir (Denktaş-Şakar ve Cerit, 2012; Güngör ve Özgörmüş, 2006; Özkan-Tektaş, 2010).

Türkiye genelindeki bilimsel yapının ortaya çıkarılması için yapılan çalışmaların, devlet kurumlarınca hazırlanan raporlar şeklinde olduğu görülmüştür. Özellikle, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ve Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) bu konuda yıllar içinde kamuoyuna birçok rapor sunmuştur (TÜBİTAK-Ulakbim, <http://ulakbim.tubitak.gov.tr/tr/hizmetlerimiz/turkiye-bilimsel-yayin-performans-raporlari>, 2015; ÖSYM, <http://www.osym.gov.tr/belge/1-128/sureli-yayinlar.html>, 2015). Bunların yanı sıra, Türk yükseköğretiminin gelişimini sayısal veriler aracılığıyla ortaya koyan çalışmalar da yapılmıştır (Günay ve Günay, 2011). Benzer bir biçimde, Türkiye’nin bilimsel yayın performansını sayısal veriler yardımıyla diğer ülkelerle karşılaştıran çalışmalar da mevcuttur (Ağırlioğlu, 2013). Saka ve Yaman (2011) ise, yayın indekslerinin ve buralarda taranan makale ve atıf sayılarının, üniversitelerin akademik başarı sıralamalarındaki önemini incelemiştir.

Web Of Science

Thomson Reuters şirketinin bir hizmeti olan WoS; bünyesinde 250’den fazla disiplini ve alanında önemli 12.000’den fazla dergiyi içeren disiplinler arası bir veri tabanıdır. Bu veri tabanında, 160.000’den fazla konferans bildirisi yer almaktadır (Thomson Reuters, http://wokinfo.com/products_tools/multidisciplinary/webofscience/, 2015). Bu yönüyle WoS, araştırmacıların uluslararası dergilere ve konferans kitaplarına erişmesinde temel kaynaklardan birisidir. WoS, 1900’lü yıllardan günümüze yüzyılı aşkın süredir abonelerine erişim olanağı sunarak, bilimsel bir konuda literatür taraması yapılmasına olanak sunmaktadır. Günümüzde WoS üzerinden tarama yapmanın önemli özelliklerinden birisi, bu hizmetin internet tabanlı arama ara yüzleriyle abonelere sunuluyor olmasıdır.

WoS veri tabanı Fen, Sosyal, Sanat ve Beşeri Bilimler alanında önemli 5 indekse erişim imkânı ve bu atıf indekslerinde atıf, indeks ve h-indeks tarama yapma olanağı sunmaktadır. Bu çalışmanın

veri setinin oluşturulmasında yararlanılan indeksler şunlardır (Thomson Reuters, http://thomsonreuters.com/products/ip-science/04_064/wos-core-collection-br-en.pdf, 2014):

- *Social Sciences Citation Index (SSCI)*: 55 farklı disiplinde 3.000'den fazla derginin yer aldığı sosyal bilimler indeksi.

- *Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED)*: 8.500'den fazla başlıca derginin 150 farklı disiplin altında taranabileceği fen bilimleri indeksi.

- *Arts & Humanities Citation Index (A&HCI)*: Tamamı 1.700'den fazla dergiyi kapsayan sanat ve beşeri bilimler indeksi.

- *Conference Proceedings Citation Index- Science (CPCI-S) & Conference Proceedings Citation Index- Social Science & Humanities (CPCI-SSH)*: Toplamda 160.000'den fazla konferans bildirilerinden derlenmiş, etkili bir araştırma yapılabilecek tüm bilim alanlarını kapsayan indekslerdir.

Veri Toplama

Türkiye'de Ocak 2015 tarihi itibarıyla, YÖK'ün resmi rakamlarına bakıldığında, 105'si devlet 70'i vakıf olmak üzere toplam 175 adet üniversite olduğu görülmektedir (Yüksek Öğretim Kurulu, <https://istatistik.yok.gov.tr/>, 2015). İşletme Bölümleri özelinde bakıldığında, devlet üniversitelerinde toplam 98 adet, vakıf üniversitelerinde 52 adet toplamda da 150 adet İşletme Bölümü vardır (Ömürgönülşen ve Çekiç, 2013).

Çalışmanın veri toplama aşamasında, öncelikle Ömürgönülşen ve Çekiç'in 2013'te yapmış olduğu çalışma sonucunda oluşturulan veri tabanından, Türkiye'deki tüm üniversitelerin İşletme Bölümlerindeki ÜY öğretim üyelerinin sayıları ve bu öğretim üyelerinin akademik unvanları alınmıştır. Sonrasında, bu sayılar ve unvanlar 2015 yılı itibarıyla güncellenmiştir (bkz. Tablo 1).

Bu çalışmada, güncellenen ÜY öğretim üeleri veri setinde yer alan isimler üzerinden WoS'ta yazar taraması yapılmıştır. Yazar adlarına yönelik yapılan taramalarda, WoS'un sunduğu önemli faydalardan biri de, makale ve atf raporlarının

yazar özelinde oluşturulabilmesidir. Bu taramanın nasıl yapıldığını, WoS veri tabanının özelliklerini anlatan Türkçe kullanım kılavuzu üzerinden de takip etmek mümkündür (Thomson Reuters, <https://www.youtube.com/watch?v=Ulfu0njSZN0>, 2015; Mikro Bilgi Kayıt ve Dağıtım A.Ş., <http://prezi.com/jod27xbptjvy/web-of-science/>, 2015). Bunun sonucunda, veri tabanının izin verdiği yıllar dahilinde (1945-2014) WoS indekslerinde (SSCI, SCI, AHCI, vd.) yer alan ÜY öğretim üyelerine ait tüm makaleler ve uluslararası bildiriler (proceedings) tek tek taranmıştır (Ömürgönülşen ve Çekiç, 2014).

Benzeri bir taramanın Türkiye'de yayınlanan ve WoS indekslerince taranmayan dergilerde gerçekleştirilememiş olmasının önemli bir nedeni, bu konuda tarama yapılabilecek veri tabanlarının sağlıklı ve yetersiz oluşudur. Türkiye'deki ÜY öğretim üyelerinin uluslararası indekslerde yayınlanmış ve dahi atıf almış tüm makalelerine WoS üzerinden ulaşılabilirken, aynı öğretim üyelerinin yurt içinde yaptığı yayınlar tek bir veri tabanı üzerinden takip edilememektedir. Bu çalışmanın önemli bir kısıtıdır ve Türkiye'de ÜY alanında çalışanların Türkiye'deki ulusal hakemli dergilerde ve sempozyumlardaki yayınlarının takip edilememesine yol açmaktadır. Bunun yanı sıra, Scopus gibi bir bibliyografik veri tabanının ve Google Scholar gibi bir internet tabanlı arama motorunun kullanılmaması bir kısıt gibi görülebilir. Ancak, Scopus'un veri tabanının WoS'a nazaran % 20 daha geniş olmasına rağmen taramaların geriye doğru ancak 1995 yılına kadar yapılabildiği görülmektedir (Falagas vd., 2008). Bu durumda, Scopus'un kullanılmasının yeterli olmadığı anlaşılmıştır. Google Scholar'da yapılan taramaların ise, tutarsız olduğu ve güncel veriyi doğru yansıtmadığı belirlenmiştir. Dolayısıyla, WoS'ta yapılan taramaların en güvenilir sonucu vereceği düşünülmektedir (Ömürgönülşen ve Çekiç, 2014).

ÜY öğretim üyelerinin yayın performanslarının İşletme Bölümlerindeki konumunu tespit edebilmek adına, eğitim tasarımı ve akademik yapılanması bir bütün halinde tasarlanan ve batıdaki örnekleri esas alan İşletme Fakültelerinin (Sargut, 2009; Üsdiken, 2009), bu tip bir karşılaştırma için uygun bir seçim olabileceği düşünülmüştür. Bu amaçla, İşletme Fakülteleri içerisinde kuruluş yılları itibarıyla temsil kabiliyeti yüksek olabileceği düşünülen üç farklı İşletme Fakültesi se-

çilmiştir. Söz konusu fakülteler, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, Bilkent Üniversitesi İşletme Fakültesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakülteleridir. Diğerlerinden farklı olarak Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi bünyesinde birden çok programa yer vermektedir. Bu bölümlerin içinden yalnızca İşletme Bölümü bu çalışmaya dahil edilmiştir. Bu fakültelerin seçilmesinin amacı, yapılacak karşılaştırmalarda bir genelleme yapmak değil, yalnızca çalışmanın yapısı itibarıyla özelden genele doğru giderken bir fikir vermesidir. Bu seçilmiş üç İşletme Fakültesinde görev yapan öğretim üyelerinin WoS’ta taranan yayınları ve atıf sayıları tespit edilmiş ve çalışmaya dahil edilmiştir.

Türkiye geneliyle ilgili yayın verileri toplanırken, TÜBİTAK Ulakbim’in paylaştığı, ISI-WOS Türkiye Adresli Türkiye Yayın İstatistikleri (TÜBİTAK, <http://ulakbim.tubitak.gov.tr/?q=tr/node/496>, 2015) temel alınmıştır. Bu verilerin kullanılmasındaki amaç, bu çalışmadaki veri toplama kaynağı olan WoS ile aynı olmasıdır. Böylece karşılaştırma tablolarındaki uyumsuzluk ve tutarsızlık önlenmeye çalışılmıştır. Yazında bu konuyla ilgili Günay ve Günay’ın çalışması önemli bir veri kaynağıdır (Günay ve Günay, 2011). Türk üniversitelerinde görev yapan öğretim üyelerinin akademik

unvanlarına göre dağılımı ÖSYM’nin 2012-2013 yılı yükseköğretim istatistiklerinden elde edilmiştir (ÖSYM, <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-69420/h/28ogretimelemanakdgrv.pdf>, 2015).

Veri Analizi

Türkiye’deki İşletme Bölümlerinde, 2015 yılı itibarıyla, ÜİY alanında çalışan 148 adet öğretim üyesi bulunmaktadır. Bunların % 66’sı devlet, % 34’ü vakıf üniversitelerinde görev yapmaktadır. Tablo 1’e göre Türkiye’deki İşletme Bölümlerinde 36’sı Profesör, 33’ü Doçent ve 79’u Yardımcı Doçent olmak üzere toplam 148 ÜİY öğretim üyesi görev yapmaktadır.

Tablo 1. Türkiye’deki İşletme Bölümlerindeki ÜİY Öğretim Üyelerinin Akademik Unvanları ve Sayıları (2015)

Akademik Unvan	Sayı
Prof. Dr.	36
Doç. Dr.	33
Yrd. Doç. Dr.	79
Toplam	148

Şekil 1. Türkiye’deki İşletme Bölümlerindeki ÜİY Öğretim Üyelerinin Unvanlarına Göre Yüzdelik Dağılımı (2015)

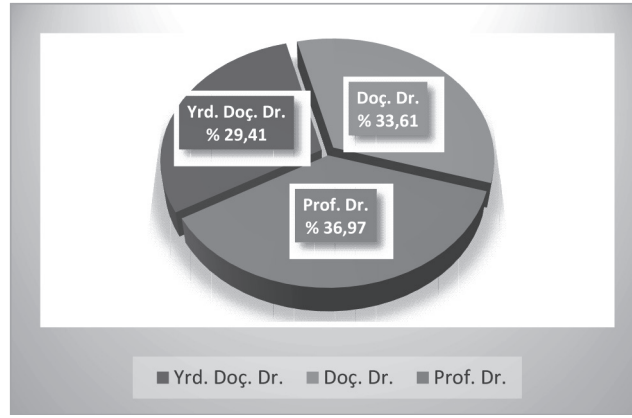

Türkiye’deki İşletme bölümlerinde ÜİY alanındaki öğretim üyeleri kadrolarının dağılımı, Şekil 1’de görülmektedir. Buna göre, mevcut kadroların % 24.32’si Profesörlerden, % 22.30’u Doçentlerden ve % 53.38’si de Yardımcı Doçentlerden oluşmaktadır ve yoğunlaşmanın yardımcı doçentlik kadrosunda olduğu görülmektedir. Türkiye’de son verilere göre, 150 adet İşletme Bölümü ve bu bö-

lümelerde 148 adet öğretim üyesi olduğuna göre, neredeyse her bir İşletme Bölümü başına bir ÜİY öğretim üyesi düştüğü söylenebilir. Bu durumda, ülke genelinde ÜİY alanında öğretim üyesi kadro sayısının oldukça yetersiz olduğunu söylemek mümkündür (Ömürgönülşen ve Çekiç, 2014).

Tablo 2. Seçilmiş Üç İşletme Fakültesindeki Öğretim Üyelerinin Akademik Unvanları ve Sayıları (2015)

Akademik Unvan	Sayı
Prof. Dr.	44
Doç. Dr.	40
Yrd. Doç. Dr.	35
Toplam	119

Şekil 2. Seçilmiş Üç İşletme Fakültesindeki Öğretim Üyelerinin Unvanlarına Göre Yüzdeler Dağılımı (2015)

Tablo 2 ve Şekil 2 birlikte incelendiğinde, seçilmiş İşletme Fakültelerindeki öğretim üyelerinin % 36.97'sinin Profesörlerden, % 33,61'nin Doçentlerden ve % 29,41'nin de Yardımcı Doçentlerden oluştuğu görülmektedir.

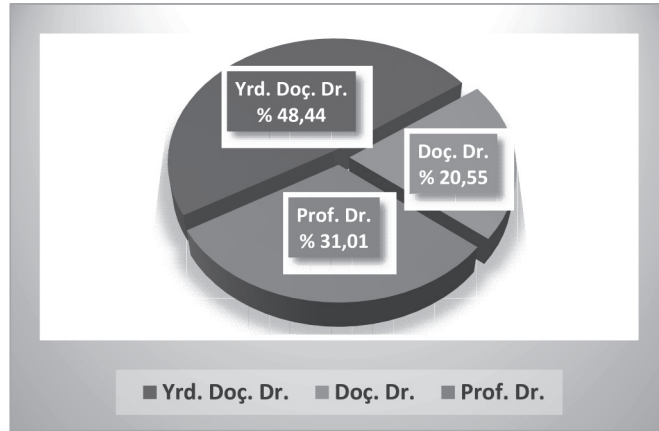
ÖSYM'nin 2012-2013 yılı yükseköğretim istatistiklerinden (ÖSYM, <http://www.osym.gov.tr/belge/1-19213/2012-2013-ogretim-yili-yuksekoğretim-istatistikleri.html>, 2015) elde edilen veriler doğrultusunda Türkiye genelindeki akademik yapılanmaya bakıldığında (Tablo 3), benzer bir yüzdeler dağılımı karşılaşılmıştır (Şekil 3).

Türk üniversitelerinde, öğretim üyelerinin % 84'ü devlet, % 16'sı ise vakıf üniversitelerinde görev yapmaktadır. Tablo 3'de görüldüğü gibi 2015 yılı

Ocak ayı itibarıyla 20,736'sı Profesör, 13,742'si Doçent ve 32,387'si Yardımcı Doçent olmak üzere toplam 66,865 öğretim üyesi görev yapmaktadır. Kadro sayılarına bakıldığında Yardımcı Doçent sayısının neredeyse, Profesör ve Doçent kadrolarının toplam sayısına eşit olduğu anlaşılmaktadır.

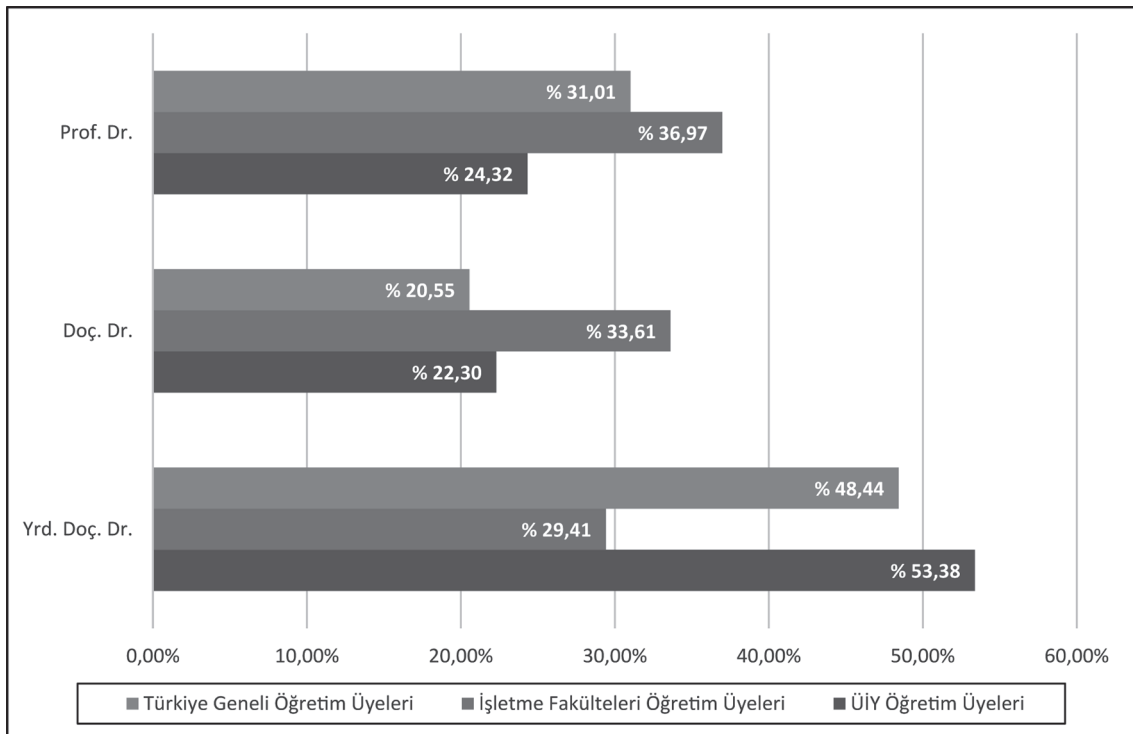
Tablo 3. Türkiye Genelindeki Öğretim Üyelerinin Akademik Unvanları ve Sayıları (2015)

Akademik Unvan	Sayı
Prof. Dr.	20,736
Doç. Dr.	13,742
Yrd. Doç. Dr.	32,387
Toplam	66,865

Şekil 3. Türkiye Genelindeki Öğretim Üyelerinin Akademik Unvanlarına Göre Yüzdeler Dağılımı (2015)

Şekil 1, Şekil 2 ve Şekil 3’teki yüzdeler dağılımlar karşılaştırıldığında, Şekil 4’teki grafik elde edilmiştir. Bu grafik, Yardımcı Doçent ve Doçent kadroları bakımından ÜİY ve Türkiye geneli kadro dağılımının yüzdeler oranlarının birbirine çok yakın olduğunu gösterirken, Profesör kadrosunda ÜİY kadrolarının Türkiye genelinin altında kaldığını göstermektedir.

Şekil 4 incelendiğinde, örnekteki İşletme Fakültelerinin kendi içlerindeki kadro dağılımının dengeli olduğu söylenebilir. Ancak, bu çalışma için seçilmiş İşletme Fakültelerinin Doçent ve Yardımcı Doçent kadro dağılımlarının ÜİY alanıyla ve Türkiye geneliyle farklılık gösterdiği, Türkiye geneli ile İşletme Fakültelerindeki Profesör oranının ise birbirine yakın seyrettiği görülmektedir.

Şekil 4. ÜİY Öğretim Üyelerinin Akademik Unvanlarına Göre Yüzdeler Dağılımının Seçilmiş İşletme Fakülteleri ve Türkiye Geneli ile Karşılaştırması (2015)

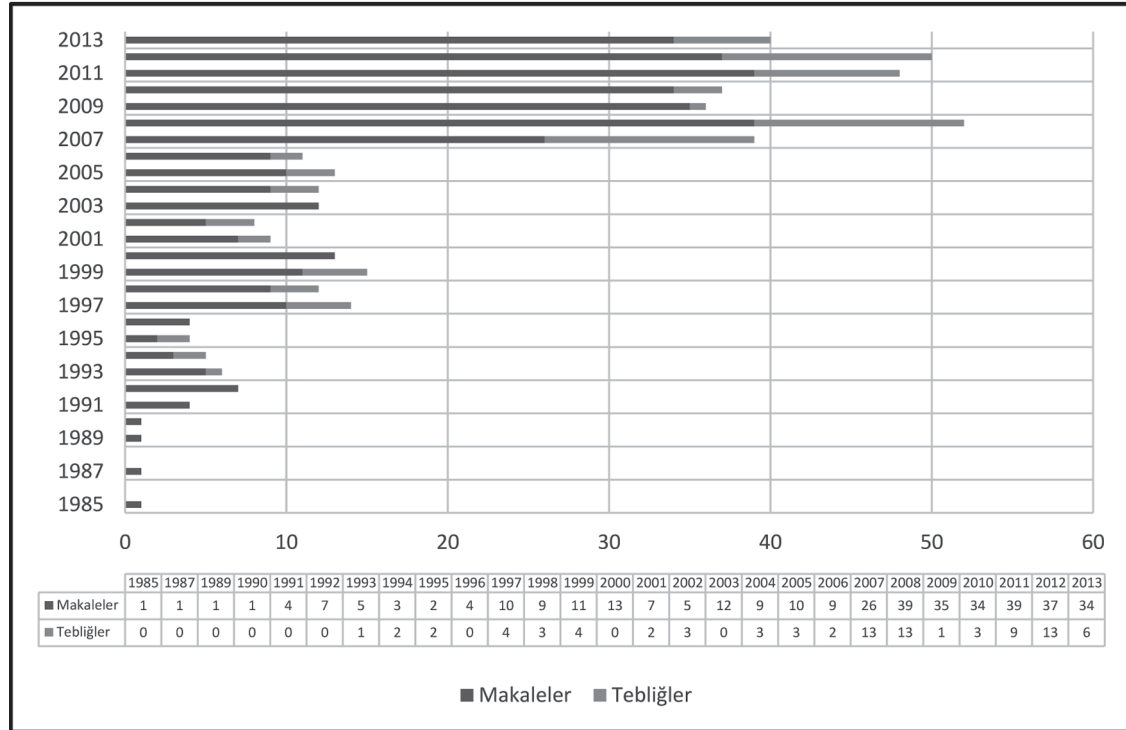
Şekil 5, Türkiye’deki İşletme Bölümlerindeki ÜİY öğretim üyeleri tarafından 1985-2013 yılları arasında yapılan ve WoS’ta taranan yayınların sayılarını göstermektedir. Bu veri tabanındaki tarama

esasen 1945-2014 yılları arasında kapsamaktadır. Ancak 1985 yılına kadar, taranan yazarlar içinde yer alan ÜİY öğretim üyelerinin bir yayını mevcut değildir. 2014 yılına ait veriler de henüz ta-

mamlanmadığından, bir yanılığa neden olmamak için veri setinden çıkartılmıştır. Türkiye'deki İşletme Bölümlerindeki ÜİY öğretim üeleri tarafın-

dan 1985-2013 yılları arasında WoS'ta taranan yayınların toplam sayısı 465'tir. Bu yayınlardan 378 adeti makale ve 87 adeti de bildiridir.

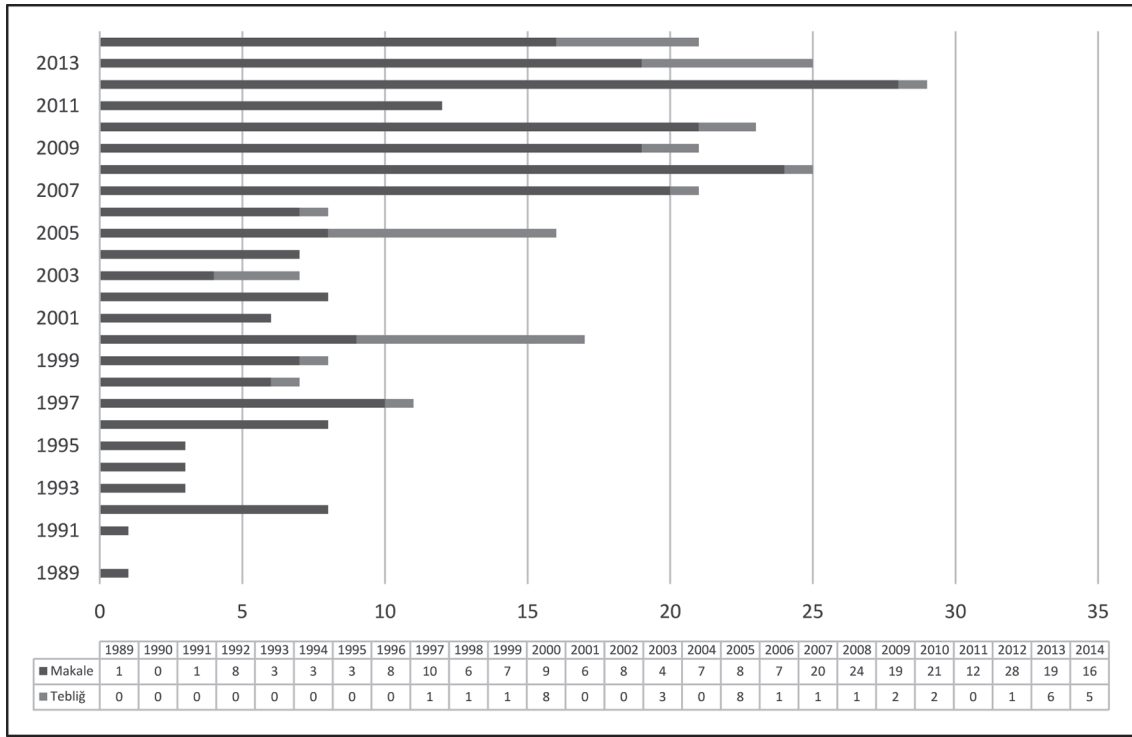
Şekil 5. Türkiye'deki İşletme Bölümlerindeki ÜİY Öğretim Üeleri Tarafından 1985-2013 Yılları Arasında Yapılan Yayınların Sayıları (WoS Kaynaklarına Göre)

Şekil 5'deki veriler incelendiğinde, 2006 yılından 2007 yılına geçildiğinde toplam yayın sayısının 11'den 39'a, bir başka deyişle, neredeyse dört katına çıktığı görülmektedir. Bu yıllardan itibaren yayın sayısındaki yükseliş eğilimi, ilerleyen yıllarda da devam etmektedir. Bu artışın nedenini, üniversitelerdeki yükselme kriterlerinin değişmesine, uluslararası alanda yapılan yayınlara verilen teşviklerin artmasına, Türk bilim insanlarının uluslararası bağlantılarının artmasına ve bilgiye ulaşmanın teknolojik gelişmeler sayesinde kolaylaşmasına bağlamak mümkün olabilir.

Şekil 6, örneklem olarak seçilmiş İşletme Fakültelerindeki öğretim üeleri tarafından 1989-2014 yılları arasında yapılan ve WoS'ta taranan yayınları göstermektedir. Bu araştırma sonucunda, 1989-2014 yılları arasında WoS'ta taranan seçili İşletme Fakülteleri öğretim üelerince yapılmış 258'i makale 41'i bildiri olmak üzere toplam 299 yayına ulaşılmıştır. Bu yayınlara, 1674'ü makalelere ve 157'si de bildirilere olmak üzere toplam 1831 adet atıf verilmiştir.

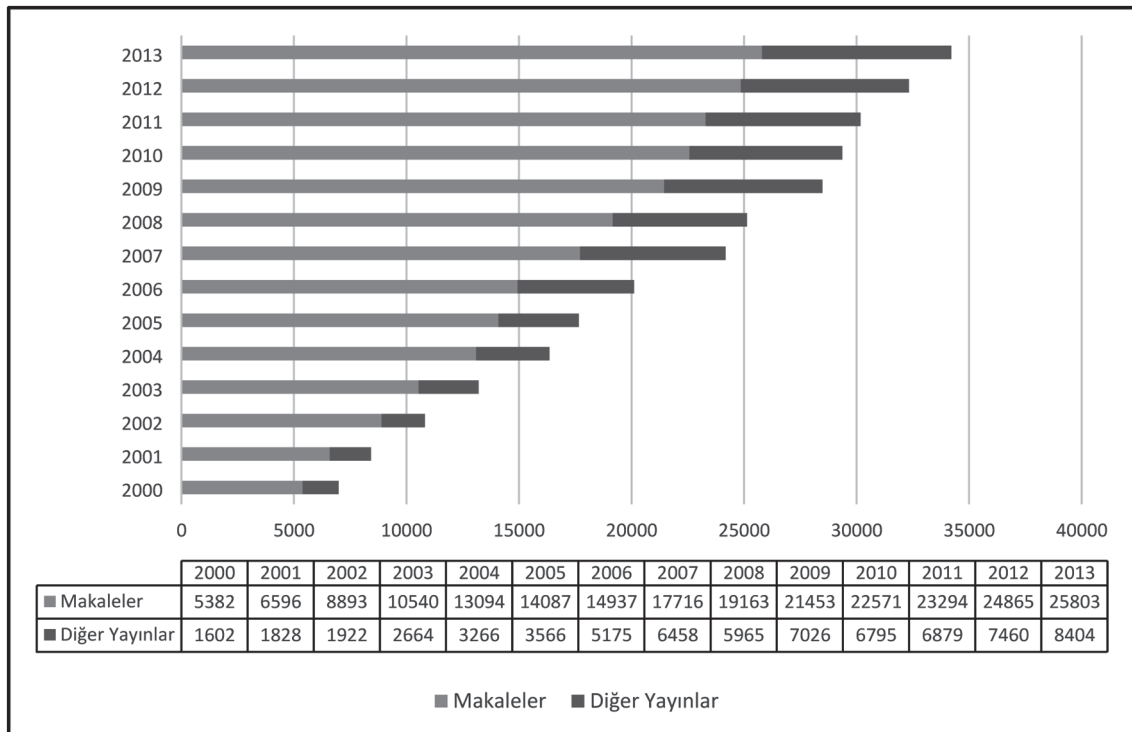
Şekil 6. Seçilmiş İşletme Fakültelerindeki Öğretim Üyeleri Tarafından 1989-2014 Yılları Arasında Yapılan Yayınların Sayıları (WoS Kaynaklarına Göre)

Şekil 6’deki veriler incelendiğinde, 2006 yılından sonra ÜİY alanında olduğu gibi, seçilmiş İşletme Fakültelerindeki öğretim üyelerinin yayın sayılarında da bir artış olduğu tespit edilmiştir. Bu du-

rum, ÜİY alanındaki gelişmenin İşletme Fakültelerinin gelişimiyle paralellik gösterdiğine dair bir fikir vermektedir.

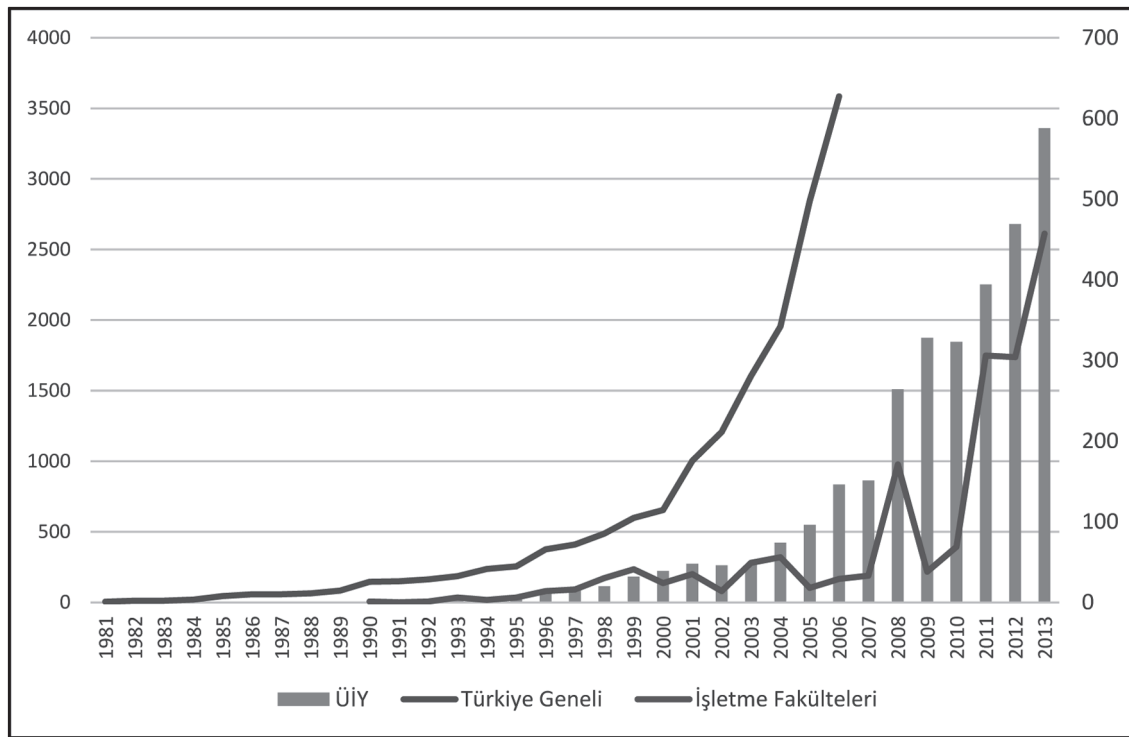
Şekil 7. 2000-2013 Yılları Arasında WoS’ta Taranan Türkiye Adresli Yayınlar

Şekil 7, 2000-2013 yılları arasında Türkiye adresli yayınları göstermektedir. Türkiye adresli WoS tabanlı alınan veriler (TÜBİTAK Ulakbim, <http://ulakbim.tubitak.gov.tr/?q=tr/node/496>, 2015), 2000 yılından başlayarak 2013 yılına kadar gelmektedir. Bu nedenle grafiğin gösterim aralığı yalnızca bu yıllar arasını kapsamaktadır. Şekil 7’de yer alan diğer yayınlar ibaresi, WoS’ta indekslenen makale harici bildiri, editöre not, inceleme ve rapor gibi yayınları kapsamaktadır. Öğretim üye sayısının yıllar içindeki artışı ve akademik yüksel-

mede indekslenen dergilerde yayın yapma kriterlerinin ortaya çıkmasıyla beraber yayınlarda belirgin bir artış olduğu Şekil 7’den de anlaşılmaktadır. Şekil 5 ve Şekil 6’da görülen yayın sayılarındaki artış eğiliminin, yalnızca ÜİY alanında değil, tüm Türkiye çapında olduğu da Şekil 7’de görülmektedir. Şekil 5,6 ve 7, Şekil 1, 2 ve 3 ile beraber incelendiğinde, öğretim üyesi sayısındaki artışın yalnızca rakamsal boyutta kalmadığı, ülkenin genel bilimsel yayın performansına da yansıdığı tespit edilmiştir.

Şekil 8. ÜİY (1985-2013), Seçilmiş İşletme Fakülteleri (1990-2013) ve Türkiye Geneli (1981-2006) Öğretim Üyelerinin Aldıkları Atıf Sayıları (WoS Kaynaklarına Göre)

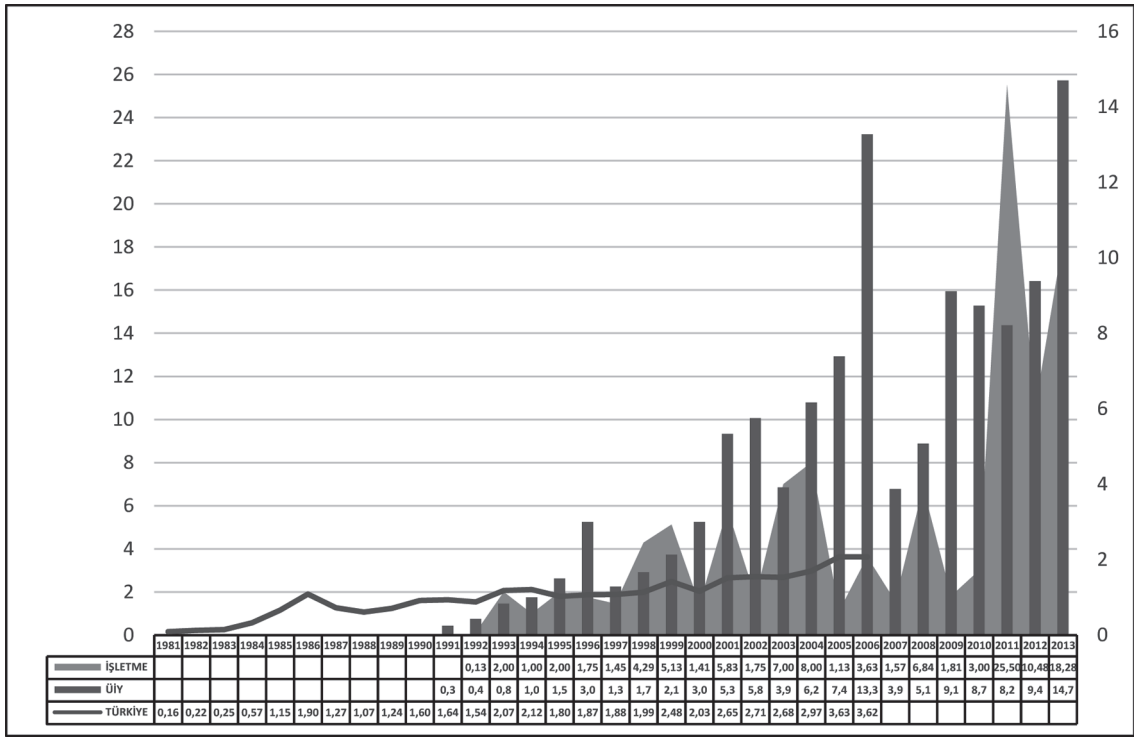

Şekil 8’de, Türkiye’deki İşletme Bölümlerindeki ÜİY öğretim üyelerinin, 1985-2013 yılları arasında aldıkları atıf sayıları (WoS kaynaklarına göre) yer almaktadır. Buna göre, ÜİY öğretim üyelerinin toplam 465 yayına 3115 adet atıf yapıldığı görülmektedir. WoS’ta yer alan yayınların içinde, 1991 öncesinde ÜİY öğretim üyelerinin herhangi atıf almış bir yayınına rastlanamamaktadır. Bu veriler incelendiğinde, 2004 yılından itibaren atıf sayılarında belirgin bir artış olduğu görülmektedir. Örneğin, 2004 yılıyla 2013 yılı karşılaştırıldığında,

bu artışın yaklaşık 8 katına çıktığı izlenebilmektedir.

Şekil 8’den de takip edilebildiği gibi, ÜİY alanındaki öğretim üyelerinin atıf sayılarıyla seçilmiş İşletme Fakülteleri’nin öğretim üyelerinin atıf sayıları paralellik arz etmektedir. ÜİY alanı ve seçili İşletme Fakültelerindeki öğretim üyelerinin atıf sayılarındaki artış eğiliminin Türkiye geneliyle karşılaştırıldığında benzer biçimde pozitif ve yukarı yönlü olduğu görülmektedir.

Şekil 9. ÜİY (1985-2013), Seçilmiş İşletme Fakülteleri (1990-2013) ve Türkiye Geneli (1981-2006) Öğretim Üyelerinin Yayın Etki Değerleri (WoS Kaynaklarına Göre)

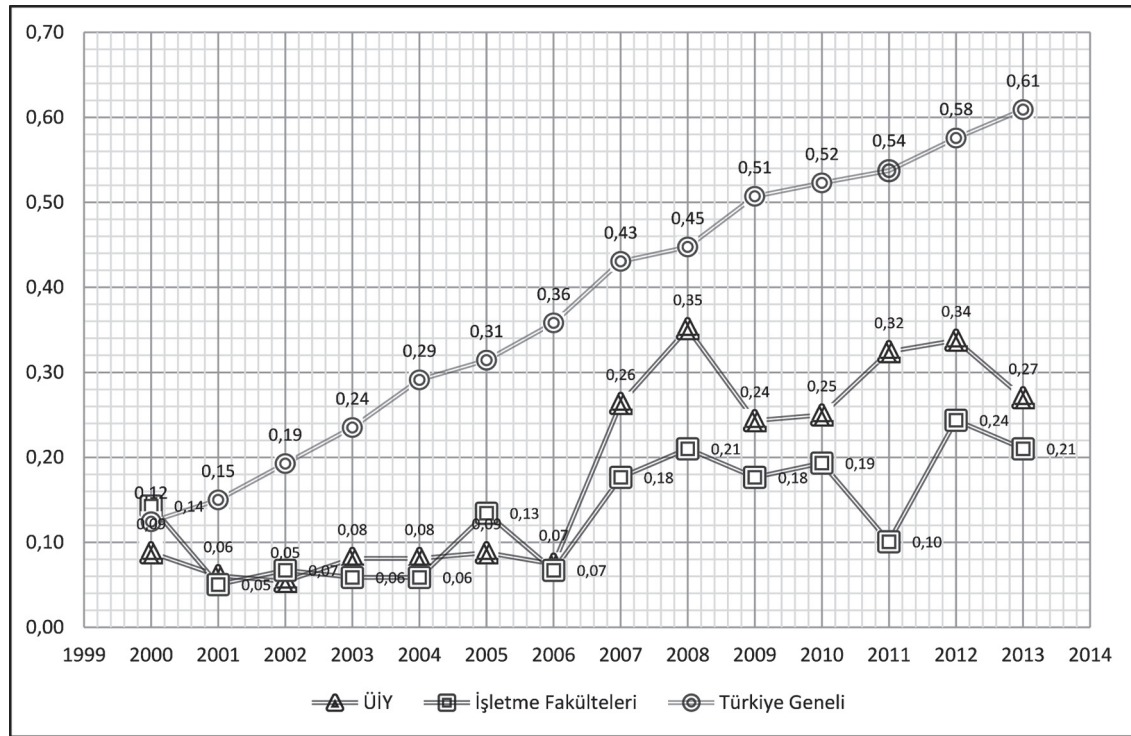
Şekil 9, ÜİY alanındaki, seçilmiş İşletme Fakültelerindeki ve Türkiye genelindeki öğretim üyelerinin yayın etki değerlerini karşılaştırmalı olarak göstermektedir. Atıf sayısının yayın sayısına bölünmesiyle hesaplanan etki değeri yöntemi (Amin ve Mabe, 2003) açısından bakıldığında ise, bu sayı toplamlara göre hesaplandığında ÜİY alanı için 6.8 çıkmaktadır (Şekil 9). ÜİY alanı için etki değerlerini yıl bazında inceleyecek olursak, 2004 ile 2013 yılları arasında hesaplanan rakamlar 6.2’den 14.7’ye çıkmıştır. Bu durum, yapılan yayınlardaki artışın yalnızca nicelik olarak değil, nitelik olarak da artmakta olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu çalışma için seçilmiş İşletme Fakülteleri açısından, yayın etki değerleri dalgalı bir seyir izlemektedir. ÜİY alanı zaman zaman karşılaştırmaya dahil edilen İşletme Fakülteleri’nin ortalamasının altında kalırken, zaman zaman da üzerine çıkmıştır. Toplam yayın ve atıf sayıları ele alınarak yapılan hesaplamada, ÜİY alanı 6.8 etki değerleriyle, 6.12 olan seçilmiş İşletme Fakültelerinin etki değerinin biraz üzerindedir. Elbette bu karşılaştırma bir genelleme yapmak için yeterli değildir. Ancak gerek İşletme Fakültelerinin, gerekse de İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi içinde yer alan İşletme Bölümlerinin bilimsel yayın performanslarını göstermek adına bir fikir vermektedir.

Türkiye kaynaklı yayınların atıf durumlarını incelemek üzere, ulaşılabilir ve veri güvenilirliği sağlanmış yayınlar içinde, TÜBİTAK Türkiye Bilimsel Yayın Performans Raporlarından faydalanılmıştır (TÜBİTAK, <http://ulakbim.tubitak.gov.tr/sites/images/Ulakbim/328-329.pdf>, 2015). Bu rapor tüm ilgili bilim dallarında SSCI ve AHCI kapsamındaki dergilerde yayınlamış makaleleri ve bunlara yapılan atıfları içermektedir. Raporun güncellenmiş hali henüz yayınlanmadığından, buradaki veriler 1981-2006 yılları arasını kapsamaktadır. Bu durum ÜİY alanı veri setinin periyoduyla uyumlu olmasa da, genel performansı karşılaştırmak açısından bir önemlidir. Türkiye geneli ile ilgili veri seti incelendiğinde 26 yıllık bir dönemde ilgili indekslerde toplam 6,113 yayın yapıldığı ve bunlara 16,209 atıf alındığı görülebilir. Bu veriler ışığında etki değeri toplamlara göre 2.65 çıkmaktadır (Şekil 9). Şekil 8 ve 9 beraber ele alındığında, ÜİY öğretim üyelerinin etki değerinin Türkiye genelinin üzerinde olduğu görülmektedir.

Şekil 8 ve 9 beraber ele alındığında, ÜİY öğretim üyelerinin etki değerinin Türkiye genelinin üzerinde olduğu görülmektedir.

Şekil 10. Öğretim Üyesi Başına Düşen Yayın Sayıları (2000-2013) (WoS Kaynaklarına Göre)

Şekil 10, ÜİY ve tüm Türkiye'deki öğretim üyelerinin 2000-2013 yılları arasında, kişi başına düşen yayın sayısını göstermektedir. Grafikten de anlaşılacağı üzere, Türkiye çapında yıllar içinde öğretim üyesi başına düşen WoS indekslerinde taranan yayın sayısında belirgin bir artış vardır. Öğretim üyesi sayısındaki artış dikkate alındığında, bu eğilimin ilerleyen yıllarda da devam edeceği düşünülmektedir. ÜİY öğretim üyeleri açısından şekil incelendiğinde ise, özellikle bazı yıllarda belirgin bir atak yapıldığı gözlenmesine rağmen Türkiye ortalamasının henüz yakalanamadığı görülmektedir. Grafikteki ÜİY eğrisinin eğiminin, iniş ve çıkışlara rağmen Türkiye geneliyle paralellik göstermesi sebebiyle, ilerleyen yıllarda Türkiye ortalamasının yakalanacağı düşünülmektedir. Seçilmiş İşletme Fakültelerindeki öğretim üyelerinin, özellikle 2006 yılından sonra yayın sayılarının artış eğilimi göstermesine rağmen, öğretim üyesi başına düşen yayın sayısı açısından, hem ÜİY, hem de Türkiye genelinin altında kaldığı anlaşılmaktadır.

Sonuç

Bu çalışmada, Türkiye'deki İşletme Bölümlerindeki ÜİY öğretim üyelerinin bilimsel yayın performansı tespit edilmeye, örneklem olarak seçilen üç İşletme Fakültesi ve Türkiye geneliyle karşılaştırılmaya çalışılmıştır. Bu amacı gerçekleştir-

mek için öncelikle, öğretim üye sayıları ve kadro dağılımları belirlenmiştir. ÜİY öğretim üyeleri ile Türkiye genelinin kadro dağılımı karşılaştırıldığında, 2015 yılı itibariyle doçent ve yardımcı doçent kadro dağılımlarının birbirine çok yakın olduğu görülürken, profesör kadrosunda ÜİY kadrolarının Türkiye genelinin altında olduğu görülmektedir. ÜİY alanı ile seçilmiş İşletme Fakültelerinin kadro dağılımı karşılaştırıldığında ise, Yardımcı Doçent kadrolarının seçilmiş İşletme Fakültelerinin üzerinde, Doçent ve Profesör kadrolarının ise seçilmiş İşletme Fakültelerinin altında kaldığı tespit edilmiştir.

Çalışmanın sonucunda, ÜİY alanında çalışan 148 öğretim üyesinin, 1985-2013 yılları arasında indeksli dergilerde yayınlanmış 465 adet yayını olduğu ve bu yayınlara toplamda 3,155 adet atıf yapıldığı görülmüştür. ÜİY öğretim üyeleri tarafından söz konusu yıllar arasında yapılan yayınların sayıları detaylı incelendiğinde, bazı yıllarda dalgalanma olsa da, 2006 yılından sonra yayın sayısında hızlı bir artış olduğu tespit edilmiştir. Bu gelişmeye paralel olarak alınan atıf sayılarında da, benzeri eğilim mevcuttur. Seçilmiş İşletme Fakültelerinde, 1989-2014 yılları arasında 299 adet yayın yapıldığı ve bunlara toplam 1831 adet atıf verildiği tespit edilmiştir.

Türk üniversitelerinde, 1981-2006 yılları arasında, 6,113 yayın yapıldığı ve bunlara 16,209 adet atıf verildiği görülmektedir. Bu sayının yalnızca SSCI ve AHCI indekslerindeki ve yayınları kapsadığı göz önünde tutmak gerekmektedir. ÜİY akademisyenlerinin yayın sayılarının, Türkiye geneliyle paralellik gösterdiği ve gelişme potansiyelinin devam ettiği ilgili verilerin karşılaştırmaları sonucunda anlaşılmıştır.

Atıf sayısının yayın sayısına bölünmesiyle hesaplanan etki değeri, ÜİY öğretim üyeleri için Türkiye genelinin üzerinde, seçilmiş İşletme Fakültelerininse paralelinde çıkmıştır. Bunun sonucunda, gerek ÜİY ve İşletme Fakülteleri, gerekse de Türkiye genelindeki öğretim üye sayısındaki artışın yalnızca rakamsal boyutta kalmadığı, ülkenin genel bilimsel yayın performansına da yansıdığı görülmektedir.

Öğretim üyesi başına düşen yayın sayısı açısından ise, ÜİY öğretim üyelerinin performansı, seçilmiş İşletme Fakültelerinde olduğu gibi, Türkiye genelinin altında kalmaktadır. ÜİY alanındaki akademisyen sayısının artmasıyla, yurt içi ve yurtdışı akademik işbirliklerinin çoğalmasıyla, öğretim üyesi başına düşen yayın sayısının da artacağı düşünülmektedir. Bu artış, ÜİY öğretim üyelerinin kadrolarının yer aldığı gerek İşletme Fakültelerinin, gerekse de İİBF İşletme Bölümlerinin bilimsel yayın performansına pozitif etki edecektir. ÜİY alanının görece dar kadrosuna rağmen, ÜİY alanında yapılan yayınların ortalama etki değerinin, Türkiye ortalamasının üzerinde olması, ÜİY bilim dalının gelişme potansiyelinin yüksek olduğunun bir göstergesidir.

İleriki çalışmalarda, ÜİY alanında çalışan öğretim üyelerinin bilimsel yayın performansının İşletme Bölümleri içindeki konumunu tespit edebilmek adına mevcut çalışma, Türkiye’deki tüm İşletme Bölümleri içindeki kapsayacak şekilde genişletilebilir.

Kaynakça

- AĞIRALIOĞLU, Necati; (2013), “Türkiye’de Lisansüstü Öğretim”, *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(1), 1-9.
- AMIN, Mayur and Michael M. MABE; (2003), “Impact factors: use and abuse”, *Medicina (Buenos Aires)*, 63(4), 347-354.
- DENKTAŞ-ŞAKAR, Gül ve Ayşe Güldem CERİT; (2012), “Uluslararası Alan İndekslerinde Türkiye Pazarlama Yazını:

Bibliyometrik Analizler ve Nitel Bir Araştırma”, 17. Ulusal Pazarlama Kongresi Bildiriler Kitabı, 75-110, 18-21 Ekim 2012, Balıkesir Üniversitesi Burhaniye Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Kanyılmaz Matbaacılık.

FALAGAS, Matthew E., Eleni I. PITSOUNI, George A. MALIETZIS and Georgios PAPPAS; (2008), “Comparison of PubMed, Scopus, Web of Science and Google Scholar: Strengths and weaknesses”, *FASEB Journal*, 22(2), 338-42.

GÜNAY, Durmuş ve Aslı GÜNAY; (2011), “1933’den Günümüze Türk Yükseköğretiminde Niceliksel Gelişmeler”, *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(1), 1-22.

GÜNGÖR, Aşkıner ve Elif ÖZGÖRMÜŞ; (2006), “Endüstri Mühendisliği’nde Araştırma Alanlarının Yönü”, 6. Ulusal Üretim Araştırmaları Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 625-637, 22-23 Eylül 2006, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayın No. 56, Golden Matbaacılık.

KOÇAK Aydın, İnanç KABASAKAL, Murat ESIMERAY ve Haluk SOYUER; (2014), “Üretim Yönetiminde Değişen Akademik Eğilimler Üzerine Bir Araştırma”, XXIV. Üretim Araştırmaları Sempozyum Bildiriler Kitabı, 209-309, 3-5 Eylül 2014, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.

ÖMÜRGÖNÜLŞEN, Mine ve Bülent ÇEKİÇ; (2013), “Türkiye’de İşletme Bölümlerinde Lisans Düzeyinde Üretim/İşlemler Yönetimi Öğretiminde Mevcut Durum, Sorun Alanları ve Gelişme Potansiyeli”, 13. Ulusal Üretim Araştırmaları Sempozyumu Tam Metinleri, 40-50, 25-27 Eylül 2013, Sakarya Üniversitesi.

ÖMÜRGÖNÜLŞEN, Mine ve Bülent ÇEKİÇ; (2014), “Türkiye’de İşletme Bölümlerinde Üretim/İşlemler Yönetimi Alanında Çalışan Öğretim Elemanlarının Araştırma Alanlarının Yönü”, 14. Ulusal Üretim Araştırmaları Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 311-320, 3-5 Eylül 2014, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.

ÖZKAN-TEKTAŞ, Öznur; (2010), “Uluslararası Pazarlama Alanında Yapılan Araştırmaların Kategorik Olarak Değerlendirilmesi: 1995-2010 Yılları Arası Literatür Taraması”, Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 28, Sayı 2: 151-174.

PILKINGTON, Alan ve Jack MEREDITH; (2009), “The evolution of the intellectual structure of operations management—1980–2006: A citation/co-citation analysis”, *Journal of Operations Management*, 27(3), 185-202.

SAKA, Yavuz ve Süleyman YAMAN; (2011), “Üniversite Sıralama Sistemleri; Kriterler ve Yapılan Eleştiriler”, *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(2), 72-79.

SARGUT, Ali Selami; (2009), “Türkiye’de İşletme Yönetimi Eğitiminin Kurumsal Çerçevesi: Çeşitlilikten Eşbiçimliliğe”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(1), 51-63.

ÜSDİKEN, Behlül; (2009), “Bir Örgütsel Alanın Yeniden Şekillenışı: Türkiye’de İş Hayatına Yönelik Yüksek Öğretimde Değişim, 1955-1975”, *METU Studies In Development (Muhan Soysal Special Issue)*, 35, 1-40.